

Slovenská asociácia poisťovní (SLASPO) je záujmovým združením komerčných poisťovní a jej cieľom je reprezentovať, chrániť a presadzovať spoločné záujmy svojich členov vo vzťahu k ústredným orgánom štátnej správy, iným právnym subjektom, širokej verejnosti a zahraničiu. Aktivity asociácie sú zamerané hlavne na oblasť ekonomiky poistenia, vzdelávania a propagácie poisťovacieho sektora ako celku. V SLASPO je združených 19 poisťovní a 3 pobočky poisťovní z iných členských štátov. Trhový podiel členských poisťovní činí cca 98%. Je členom Európskej federácie asociácií (CEA), ktorá združuje jednotlivé národné asociácie v Európe.

Komu: Inštitút pre výskum práce a rodiny, Ing. Teodor Hatina

Vec: Stanovisko SLASPO k transformácii úrazového poistenia zo systému sociálneho poistenia na komerčnú bázu

Na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo dňa 8. marca 2012 na základe Vašej žiadosti (p. Perichtová, p. Hatina) so zástupcami sekretariátu SLASPO (Žáková, Jacková, Lehotská, Čamek) sme Vám prisľúbili, že pripravíme veľmi stručný popis okolností, za ktorých by poisťovací sektor mohol prevziať „úrazové poistenie“, ktoré v súčasnosti vykonáva Sociálna poisťovňa na základe zákona č.461/2003 Z.z. Zobrali sme na vedomie, že ste toto stretnutie vyvolali na základe poverenia Ministerstva práce, rodiny a sociálnych vecí na vypracovanie podkladových materiálov pre odčlenenie úrazového poistenia zo systému súčasného sociálneho poistenia a že ste v snahe o čo najvyššiu efektívnosť a objektívnosť spracovávaných materiálov považovali za účelné obrátiť sa na predstaviteľa komerčných poisťovní - Slovenskú asociáciu poisťovní, s cieľom poznať názory a postoje SLASPO ako kľúčového aktéra k transformácii uvedeného systému a jeho aspektom.

Napriek tomu, že na zaujatie stanoviska ste nám dali veľmi krátky čas (2 pracovné dni) dovoľme si konštatovať, že naše členské poisťovne prejavili veľmi rozhodný záujem o vykonávanie tohto poistenia. Zároveň si však uvedomujú, že bez hlbšej odbornej diskusie nebude transformácia ľahko uskutočniteľná. Preto predkladáme zatiaľ iba veľmi všeobecný výpočet otázok, ktoré by mali byť v súvislosti s transformáciou tohto poistenia brané do úvahy.

Pripomíname, že tzv. komerčné poisťovne, podnikajúce podľa zákona č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve (ďalej iba ZoP), môžu na Slovensku podnikáť za týchto podmienok:

1. **Licencia** - musia získať povolenie na podnikanie od NBS – predtým musia preukázať splnenie podmienok.
2. **Limitovaný rozsah podnikania** - v povolení majú vymenované druhy a odvetvia pre ktoré im poistenie platí a primerane tomu musia mať základné imanie.
3. **Zákaz iných činností** - poisťovne nemôžu vykonávať žiadnu inú činnosť, než na ktorú majú povolenie.
4. **Corporate governance** - Organizácia a riadenie poisťovne musí byť v súlade so zákonom (odborná spôsobilosť a bezúhonnosť osôb v orgánoch spoločnosti; osoby so špeciálnou zodpovednosťou za interný audit, risk manažment, riešenie sťažností, pranie špinavých peňazí; tvorba a testovanie technických rezerv).
5. **Dohľad** nad podnikaním vykonáva NBS, ktorá môže v prípade nedostatkov v činnosti poisťovne, nedodržovaní podmienok určených v povolení, nedodržovaní príslušných právnych predpisov alebo ak činnosť poisťovne môže viesť k ohrozeniu záujmov jej klientov uložiť sankcie podľa § 67 cit. Zák., okrem iného môže nariadiť aj prevod kmeňa na inú poisťovňu.

6. **Nové požiadavky** - Od 1.1. 2014 by mali komerčné poisťovne v záujme ochrany klienta spĺňať podmienky organizácie a riadenia a solventnosti podľa smernice Solvency II, čo predpokladá významné zmeny v požadovanej výške kapitálu, organizácii a riadení poisťovne.

Preto, ak by malo dôjsť k prevzatiu poistenia zo Sociálnej poisťovne na komerčné poisťovne museli by byť vyriešené minimálne tieto otázky:

1. Poistenie úrazu alebo poistenie zodpovednosti ?

Do roku 2004 bolo toto poistenie prevádzkované bývalou Slovenskou poisťovňou ako zákonné poistenie zodpovednosti za škodu , spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania. Poisteným teda bol zamestnávateľ, ktorý zodpovedal za škodu, ktorá vznikla zamestnancovi. Zamestnanec bol teda v postavení poškodeného. Tomu typu poistenia zodpovedalo aj poistné plnenie, ktoré bolo typickou náhradou škody, ktorú upravovali vyhláška 28/1993 Z.z., Zákonník práce. Od roku 2004 sa toto poistenie nazýva poistením úrazu ,kde poisteným je zamestnanec, ale poistné platí zamestnávateľ (v zmysle § 3, písm.i) ZoP poistník). „Poistným plnením“ sú dávky podľa zákona o sociálnom poistení a prijímateľ dávky formálne je „poistenec“ podľa zák. o soc. poistení. Štát sa teda musí rozhodnúť, o aké odvetvie poistenia by malo ísť po transformácii.

2. Poistné a Rozsah poistného plnenia

Komerčná poisťovňa musí podľa § 35 zákona o poisťovníctve určiť výšku poistného na základe poistno-matematických metód tak, aby výška poistného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých záväzkov, vrátane tvorby dostatočných technických rezerv. Preto musia byť dopredu absolútne jasné všetky poistné nároky, s ktorými by musela poisťovňa kalkulovať pri kalkulácii poistného. Predpokladáme, že aj štát, ktorý by v tomto prípade zrejme určoval výšku poistného (odvodu) právnym predpisom, by tieto kritériá zohľadnil .

3. Udeľovanie povolenia

Poisťovňam by mala byť udeľovaná osobitná licencia na tento druh poistenia, a stanoviť osobitné pravidlá na výkon tohto poistenia tak , ako je tomu podľa zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla (ďalej iba PZP).

4. Forma poistenia

V minulosti bolo toto poistenie zákonným poistením, čo prakticky znamenalo, že povinné subjekty odvádzali poistné na účet poisťovne bez toho, aby uzavierali poistnú zmluvu. Poisťovňa tak nemala žiadne akvizičné náklady a minimálne náklady na správu poistenia . Obdobný princíp bol uplatňovaný aj v Sociálnej poisťovni. Ak by to štát zveril komerčnej sfére, musí sa rozhodnúť, ktorá z existujúcich foriem vynúteného poistenia (§ 789 OZ) bude použitá

- zákonné - vznik zo zákona, neuzaviera sa zmluva, štát by si objednal výkon poistenia u jednej (viacerých) poisťovní,
- povinne zmluvné - zákon uloží zamestnávateľom povinnosť uzavrieť zmluvu, zamestnávateľ si vyberá poisťovateľa, s ktorým zmluvu uzavrie.

5. Ziskovosť poistenia

Poistovňa je podnikateľský subjekt, ktorého jedným zo zákonných atribútov (§2 Obch.zák.) je dosahovanie zisku. Preto nemožno očakávať, že by mohla vykonávať akékoľvek poistenie bez toho, aby sa snažila o vytvorenie zisku. Na druhej strane komerčné poisťovne sú v rámci súťaže schopné vykonávať svoju činnosť veľmi efektívne a s minimálnymi nákladmi tak, že klient sa môže tešiť zo znižovania poistného tak, ako je tomu napr. v povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Dosiahnutie zisku je aj znakom, že poisťovňa narába efektívne s prevenciou pred vznikom škôd a motiváciou na dodržovanie podmienok poistenia (bonus a malus a regres).

6. Prevencia a represia

Prevencia môže byť súčasťou systému takéhoto poistenia v prípade, že náklady na prevenciu budú kalkulované v poistnom a budú daňovo uznateľné . Okrem priamych nákladov na prevenciu však považujeme za veľmi efektívnu prevenciu aj hrozbu represie – t.j. regresy. Právo poisťovne za určitých (zákonom vymenovaných) okolností žiadať od poisteného, aby poisťovní zaplatil časť alebo aj celú čiastku, vyplatenú poškodenému považujeme podľa skúseností z iných poistení zodpovednosti, za veľmi efektívnu prevenciu. Navyše regresné čiastky, zaplatené vinníkmi pracovných úrazov poisťovniam zlepšujú škodový priebeh a teda majú priaznivý vplyv na výšku poistného.

7. „Staré nároky“ - Prevod kmeňa

V prípade, že by pri transformácii bolo treba riešiť aj prevod existujúceho kmeňa zo SP na komerčné poisťovne, bolo by nutné analogicky s § 2 ods. 17 ZoP previesť so súborom poistení aj súbor záväzkov a pohľadávok, ktoré z týchto poistení vyplývajú .

8. Rovnaké riziko, rovnaké pravidlá (same risk same rules)

V rámci novej regulácie finančného sektora sa v rámci EÚ často pripomína , že ak niektoré subjekty vykonávajú rovnakú alebo podobnú činnosť, mali by v rámci ochrany spotrebiteľa platiť pre všetkých vykonávateľov rovnaké pravidlá. Predpokladáme teda, že ak by štát zveril vykonávanie tejto činnosti komukoľvek (súkromnoprávnej či verejnoprávnej inštitúcii) mal by zabezpečiť ochranu spotrebiteľa v plnom rozsahu zavedením rovnako prísnych pravidiel na risk manažment, solventnosť, organizáciu a riadenie, ako to platí pre komerčný poisťovací sektor.

SLASPO je pripravené diskutovať o všetkých ostatných aspektoch možnej transformácie, ktoré sme tu nespomenuli, pretože z dôvodov spomenutých v úvode , nebol čas na hlbšiu analýzu. Ďakujeme však za príležitosť vyjadriť sa k problému už v tomto štádiu. Veríme, že hlbšia odborná debata bude nasledovať čoskoro.

JUDr. Jozefína Žáková
generálna riaditeľka

V Bratislave dňa 12.03. 2012